Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2400/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 139. § (5) bekezdése második mondatának „akkor, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.631.193/2025/4. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I .

[1] 1. A jelen ügyben jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó beadványában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 139. § (5) bekezdés második mondatának „akkor, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani” szövegrésze, valamint a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.631.193/2025/4. számú ítélete az Alaptörvénybe ütközik és semmisítse meg azokat. Az indítványozó álláspontja szerint a Pp. támadott rendelkezése, és a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való-, és a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való alapjogát.

[2] 2. Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező ügy lényege a bírósági döntések alapján az alábbiak szerint összegezhető.

[3] Az indítványozó (az alapul fekvő per felperese) és testvére, a per alperese között egy anyagi természetű vita miatt hosszabb ideje megromlott a viszony, ennek

eredményeként több per is volt köztük folyamatban. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy előzménye, hogy az indítványozó állítása szerint 1976-ban – amikor ő 3. osztályos tanuló volt – több alkalommal a testvére ment érte az iskolába, és téli időszakban is többször előfordult, hogy a testvérének be kellett mennie a postára. Ilyenkor az indítványozónak kint kellett maradnia az épület előtt és ott kellett várakoznia. A testvére ekkor egy kővel kört rajzolt köréje és ráparancsolt, hogy ő abból ne lépjen ki. Az indítványozó – aki szabálykövető embernek tartja magát – ennek az utasításnak eleget is tett, így a köré rajzolt körben várakozott. Ezeket az eseteket az indítványozó nagyon megalázónak tartotta, önértékelését bizonytalanná tette, emiatt egy folyamatos bizonyítási vágy van benne azóta mások irányába annak igazolására, hogy ő egy értékes – és nem felesleges – ember.

[4] Az indítványozó közjegyzőhöz fordult, majd a közjegyző által kibocsátott fizetési meghagyással szembeni ellentmondás folytán perré alakult eljárásban előterjesztett keresetében elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a fizetési meghagyás jogerőre emelkedését. Ezt azzal indokolta, hogy a közjegyző az alperes lakóhelyére küldött egyszerű levélben arról tájékoztatta az alperest, hogy a fizetési meghagyás 2023. április 11-én kézbesítettnek minősül és 15 napon belül terjeszthet elő kézbesítési kifogást. A kézbesítési kifogást az alperes 2023. május 2-án elő is terjesztette a közjegyzőnél a fizetési meghagyás elleni ellentmondással együtt, azzal egyidejűleg. A késedelmes reagálást illetően az alperes arra hivatkozott, hogy 2023. április 19-ig külföldön tartózkodott. Alperes egyúttal – a bíróság által is megállapított tényállás szerint – elismerte, hogy a közjegyző kézbesítési fikcióról tájékoztató végzését 2023. április 29-én vette át. Ezzel kapcsolatosan az indítványozó keresetlevelében arra hivatkozott, hogy az alperes nem valószínűsítette, hogy valóban ebben az időpontban vette át a végzést, és azt sem, hogy korábban önhibán kívül nem volt lehetősége átvenni a fizetési meghagyást. Az indítványozó a fizetési meghagyás jogerőre emelkedésének megállapítása iránti kérelmét az eljárás során utóbb azzal egészítette ki, hogy a kézbesítési kifogást az alperes nem a Pp. által előírt magánokirati formában terjesztette elő, továbbá azt 2023. április 26-ig lehetett volna előterjeszteni. Ezeknek a tényeknek és körülményeknek a figyelembevételével az alperes ellentmondását a közjegyzőnek nem lett volna szabad figyelembe vennie, ennek alapján tehát – az indítványozó állítása szerint – a fizetési meghagyás 2023. április 27-én jogerőre emelkedett.

[5] Az indítványozó keresetlevelében másodlagosan azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 30 millió forint sérelemdíj és 1976. május 1. napjától törvényes kamatai megfizetésére.

[6] Az Budai Központi Kerületi Bíróság a keresetet alaptalannak ítélte meg, és azt elutasította. Az indítványozó elsődleges kérelme kapcsán megállapította, hogy alperes az elkésetten előterjesztett ellentmondásával egyidejűleg kézbesítési kifogást is előterjesztett, amelynek a közjegyző helyt adott, ezért az ellentmondás nem

tekinthető elkésettnek, és az ellentmondás visszautasításának nem volt helye, miként az eljárás felfüggesztésének, illetve megszüntetésének sem. A bíróság megállapította, hogy a Pp. indítványozó által is támadott szabálya szerint a kifogásnak helyt adó végzés csak az elsőfokú eljárást befejező határozat (az elsőfokú ítélet) elleni fellebbezésben támadható, és kizárólag akkor, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani. Az alperes viszont valószínűsítette, hogy a kézbesítési fikcióról szóló értesítést miért nem tudta átvenni az általa megjelölt időpont előtt, ezért a később beterjesztett kézbesítési kifogása nem minősült elkésettnek, azaz nem kellett visszautasítani. A közjegyző erre vonatkozó döntése pedig érdemben az elsőfokú bíróság részéről nem bírálható felül. A bíróság ebben a körben megállapította azt is, hogy az alperes kézbesítési kifogása ugyan valóban nem felelt meg a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben támasztott követelményeknek, azonban ez – a bíróság megítélése szerint – nem járt együtt annak hatálytalanságával. E tekintetben az indítványozó jogértelmezését a bíróság tévesnek minősítette. Miután az alperes mindkét beadványát személyesen nyújtotta be a közjegyzőnél, továbbá az eljárás során a kifogást is a saját beadványának ismerte el, ezért utóbb már – tekintettel a hiánypótlási felhívás hiányára – nincs helye a kifogás visszautasításának.

[7] Az indítványozó másodlagos kérelme kapcsán a bíróság ítéletében mindenekelőtt rámutatott, hogy az ügyben alkalmazandó – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény – 1976-ban hatályban volt szabályai nem tartalmazták a nemvagyoni kár fogalmát. Az indítványozó által ekként helytelenül megjelölt jogalap, továbbá a tényállás elbírálhatatlan pontatlansága, a ténylegesen hátrányos következmény bekövetkezése hiányában a bíróság szükségtelennek tartotta és mellőzte az indítványozó által felajánlott tanúbizonyítást is. Az elsőfokú bíróság végezetül leszögezte, hogy álláspontja szerint – amennyiben megállapítható is lett volna, hogy az indítványozó által megjelölt események eredményeként őt kár érte – érvényesíteni kívánt igényét akkor is elévültnek kellene minősíteni.

[8] Az ügyben az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, a peres eljárás megszüntetését, a közjegyző alperes kézbesítési kifogásának helyt adó végzésének megváltoztatását és az alperes, mint kötelezett kézbesítési kifogásának visszautasítását kérte. Az indítványozó ezen, jogorvoslat iránti kérelme folytán eljárt Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes indokainál fogva – helybenhagyta, a fellebbezést alaptalannak ítélte és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, és helyes az abból levont valamennyi jogkövetkeztetése, így érdemi döntése is. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak nemcsak a határozatával, de annak indokolásával is, ezért annak megismétlését szükségtelennek tartotta. Mindazonáltal megerősítette, hogy miután az indítványozó által a Pp.-ben megjelölt okok egyike sem áll fenn, – hiszen a megszüntetés alapjául szolgáló hiány pótlásra került – ezért az eljárást sem

hivatalból, sem kérelemre nem kellett a bíróságnak megszüntetnie. A Törvényszék megállapította, hogy az indítványozó állításával ellentétben az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértést nem talált, továbbá megítélése szerint az elsőfokú bíróság nem lépte túl a hatáskörét azzal, hogy vizsgálta a kézbesítési kifogásnak helyt adó végzés alapjait. Ebben a körben a Törvényszék hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság köteles volt vizsgálni a per megszüntetésére irányuló indítvány megalapozására felhozott érveket, az indítványozó elsődleges kérelme ugyanis a per megszüntetésére irányult.

[9] A Törvényszék a továbbiakban utalt arra, hogy a Pp. 139. § (5) bekezdése kimondja, hogy a kifogást visszautasító, vagy elutasító határozat ellen külön fellebbezésnek van helye. A kifogásnak helyt adó, valamint az eljárás, illetve a végrehajtás felfüggesztése tárgyában hozott határozat az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben támadható meg akkor, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani. A bíróság ezt követően ennek a törvényi feltételnek a fennálltát vizsgálta és értékelte az elsőfokú ítélet indokolása alapján.

[10] A másodfokú bíróság e tekintetben rögzítette, hogy az indítványozó ezt – az általa az alkotmányjogi panaszában támadott – jogszabályi rendelkezést tévesen értelmezte, figyelemmel arra is, hogy „jelen ügyben a közjegyző előtt folyamatban volt nemperes eljárás minősül az elsőfokú eljárásnak, így az elsőfokú bíróság az ott meghozott kézbesítési kifogásnak helyt adó végzést jogosult volt vizsgálni". A Törvényszék ebben a körben is osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben, hogy a közjegyző előtti nemperes eljárásban az alperes, mint kötelezett által előterjesztett kézbesítési kifogást nem kellett a közjegyzőnek visszautasítania, mivel a „bíróság meglátása szerint sem elkésettség, sem az alakszerűségre vonatkozó hiányosságok nem adnak erre okot". A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy – az indítványozó állításával szemben – az elsőfokú bíróság a végrehajtási kifogás közjegyzői elbírálásnak értékelése kapcsán „nemhogy jogszabályt nem sértett, de köteles volt vizsgálni a per megszüntetésére irányuló indítvány magalapozására felhozott felperesi érveket".

[11] A Törvényszék megállapította azt is, hogy az alperes a végrehajtási kifogás előterjesztésének 15 napos törvényi határidejét nem mulasztotta el, hiszen a közjegyző 2023. április 19-én kelt végzésével tájékoztatta alperest, mint kötelezettet a kézbesítési fikció beálltáról. Az alperes pedig erre a végzésre hivatkozva nyújtotta be a kézbesítési kifogást és ellentmondását, amely 2023. május 2-án érkezett meg a közjegyzőhöz.

[12] A másodfokú bíróság az indítványozó másik visszautasítási okként megjelölt állítása kapcsán – azaz, hogy az alperes a kézbesítési kifogást nem teljes bizonyító erejű magánokiratként terjesztette elő – megjegyezte, hogy a közjegyző e vonatkozásban hiánypótlási felhívást nem adott ki az alperes részére, akit így e tekintetben mulasztás

nem terhel, „ezért utólag a kézbesítési kifogást mulasztásra hivatkozással nem lehet visszautasítani”.

[13] Ítéletében a bíróság ugyanakkor rámutatott arra is, hogy helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a kézbesítési kifogással egyidejűleg az ellentmondást is előterjesztette, és az iratok között az ellentmondás megfelelt a törvényi feltételeknek, azaz teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül.

[14] Ennek alapján a Törvényszék álláspontja szerint helyesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az ügyben visszautasításra okot adó körülmény nem állt fenn, így a kibocsátott fizetési meghagyás nem emelkedett jogerőre, a peres eljárás megszüntetésének pedig nem volt helye.

[15] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította: az, hogy „a repülőjegy alkalmas-e annak igazolására, hogy a kötelezett külföldön volt-e, a kézbesítési kifogás elbírálását érintő érdemi kérdés, ami a peres eljárásban nem volt vizsgálható, csak a visszautasításra okot adó körülmények”. A bíróság végezetül rámutatott az indítványozó által a peres eljárás során előterjesztett egyes indítványai, az azokban szereplő állításai, érvelései alaptalan voltára vagy téves jogértelmezésből következő megalapozatlanságára.

[16] 3. Az indítványozó ezen eljárásokat követően 2025. szeptember 1-jén előterjesztett, majd az Alkotmánybíróság főtitkárának hiánypótlásra felhívó levelét követően két alkalommal – 2025. november 2-án és 2026. augusztus 19-én – kiegészített alkotmányjogi panasza két részre bontható.

[17] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárás kapcsán a panaszos mindenekelőtt arra hivatkozik, hogy a Pp. általa támadott rendelkezése csak abban az esetben enged jogorvoslatot a kézbesítési kifogásnak helyt adó döntés ellen, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani. Ezzel szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint alapjoga az, hogy jogorvoslattal éljen az olyan közjegyzői döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. A támadott szabállyal szemben az Alaptörvény nem szűkíti le azon közjegyzői döntések körét, amelyek ellen nem lehet jogorvoslattal élni, azaz a jogorvoslathoz való alapjoga garantálja számára a közjegyzőnek a kézbesítési kifogásnak helyt adó döntése érdemi része elleni fellebbezést is. A bíróság azonban éppen erre – az általa támadott rendelkezésre – alapította azt az érvelését, hogy a repülőjegynek, mint a közjegyző részéről a kötelezett tartós távolléte igazolásaként való elfogadása a kézbesítési kifogás elbírálását érintő érdemi kérdés része, ami a peres eljárásban nem volt vizsgálható, csak a visszautasításra okot adó körülmények.

[18] Az indítványozó szerint a Pp. 139. § (5) bekezdése úgy korlátozza az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe ütköző módon a jogorvoslathoz való alapjoga lényeges tartalmát, hogy nincs más olyan alapvető jog, amelynek érvényesülése érdekében, és alkotmányos érték sem, amelynek védelmében ezt tenné, és ez a korlátozás – álláspontja szerint – nem a feltétlenül szükséges mértékű. Ezzel – az indítványozó véleménye szerint – a Pp. általa támadott rendelkezése szerinti korlátozás az

Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének való meg nem felelése miatt nem igazolható, ezért sérti a XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt alapjogát. A szóban forgó rendelkezés nem egyszerűen csak korlátozza, de – bizonyos esetekben – teljesen ki is zárja az érdemi felülvizsgálatot, hiszen az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint – folytatja érvelését az indítványozó – a „jogorvoslati eljárásban a jogorvoslati jogból fakadó jogvédelemnek ténylegesen érvényesülnie kell, és a jogorvoslat terjedelmének a döntés által okozott sérelem orvoslására alkalmasnak kell lennie". Ezzel szemben a kifogásolt törvényi rendelkezés – álláspontja szerint – olyan döntési hibát von ki a jogorvoslat alól, amelynek orvoslása éppen a jogorvoslat alapvető rendeltetése. Esetében ezt a döntési hibát az jelenti, hogy „a közjegyző ténylegesen tévesen állapította meg az önhiba hiányát". Ráadásul az ily módon már amúgy is korlátozott jogorvoslati lehetőséget nem is a konkrét, sérelmezett döntés ellen, hanem a peres eljárást befejező bírói döntés elleni fellebbezésben biztosítja az általa sérelmezett szabály.

[19] Az indítványozónak az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a jogerős ítélet tartalmát sérelmező alkotmányjogi panaszának fő érvei a következők. Megítélése szerint a bíróságok jogellenesen nem vizsgálták a perben az arra vonatkozó, megítélése szerint „precedensképes" bírói döntésekre is hivatkozó érvelését, hogy a közjegyző törvénysértő módon adott helyt a kötelezett kézbesítési kifogásának, holott szerinte a Pp. 139. § (5) bekezdése csak a bíróság jogértelmezése szerint zárta el a bíróságot attól, hogy érdemben vizsgálja a kifogásnak helyt adó közjegyzői döntést, és így az indítványozó „számára kedvező ítéletet is hozhatott volna". Ezen felül a bíróságnak hivatalból is észlelnie kellett volna a Pp. 139. § (5) bekezdésének alaptörvény-ellenességét és hivatalból – de az indítványozó erre vonatkozó indítványa alapján feltétlenül – kezdeményeznie kellett volna az Alkotmánybíróságnál ennek megállapítását. Beadványaiban a panaszos többször is megismétli és sérelmezi a bíróság eljárására vonatkozóan, hogy „egyáltalán nem vizsgálta a kézbesítési kifogásban előadott ok megalapozottságát, és ezért nem vizsgálta meg érdemben és teljeskörűen" keresetét és jogorvoslati kérelmét, amivel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogát. Véleménye szerint az ügyében lefolytatott bírósági eljárás nem lehet tisztességes akkor, ha a bíróság döntéséből „még azt sem lehet biztosan megtudni, hogy a közjegyzői eljárás a közjegyző vagy a bíróság utolsó döntésével fejeződött be", illetve az eljárt két bíróság – a panaszos szerint – a közjegyzői eljárás és a peres eljárás egymáshoz való viszonyára két, egymásnak ellentmondó választ adott. Ennek alapján pedig – meglátása szerint – nyitott maradt az a kérdés, hogy ügyében melyik döntés minősül az „eljárást befejező határozatnak". Fentiek alapján az indítványozó álláspontja szerint a jogorvoslathoz való jogát a bíróságok alaptörvény-ellenesen értelmezték és alkalmazták, ennek eredményeként a bíróságok által „formálisan biztosított jogorvoslat nem volt hatékony", ami konkrétan abban mutatható ki, hogy a bíróságok nem bírálták el a

fellebbezését teljeskörűen, mert a közjegyző kézbesítési kifogásnak helyt adó döntését „nem voltak hajlandók” felülvizsgálni”. A panaszos harmadik, egyben utolsó beadványában részletesen elemzi és vizsgálja a közjegyző tevékenységét, így jogértelmezését és jogalkalmazását is, amelyekkel megítélése szerint „nyíltan szembehelyezkedett a vonatkozó jogegységi határozattal”, […] „és ez ellen semmit sem tudtam tenni”.

II.

[20] Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

[…]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[21] A Pp. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„139. § *[A kifogás tartalma, elbírálása]*

(5) A kifogást visszautasító vagy elutasító határozat ellen külön fellebbezésnek van helye. A kifogásnak helyt adó, valamint az eljárás, illetve a végrehajtás felfüggesztése tárgyában hozott határozat az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben támadható meg akkor, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani.”

III.

[22] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.

[23] 1.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. § (1) bekezdésére alapított panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőben terjesztette elő.

[24] 1.2. Az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését, valamint 27. § (1) bekezdését, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a sérelmezett bírósági döntéseket, illetve az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály-helyet, valamint az Alaptörvény sérülni állított rendelkezéseit. Az indítvány tartalmaz a bírói döntés, illetve a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, illetve a Pp. támadott rendelkezése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és az ügyében történő alkalmazásának kizárására. Mindezekre tekintettel a határozott kérelem követelményeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés] a beadvány megfelel.

[25] 1.3. A Fővárosi Törvényszék támadott jogerős ítélete az ügy érdemében hozott, az eljárást lezáró döntésnek minősül. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszra okot adó perek felperese volt, így az érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik.

[26] 1.4. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó által megsérteni állított rendelkezések, azaz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben rögzített jogok Alaptörvényben foglalt jogoknak tekintendők, ezért az indítvány e tekintetben is megfelel az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és a 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a Pp.-nek az indítványozó által támadott szabályát az ügyben eljárt bíróságok alkalmazták.

[27] 2. Az Abtv. 29. § értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 1301/2026. (VI. 12.) AB határozat, Indokolás [25]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

[28] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezett alkotmányjogi panasz vonatkozásában vizsgálta, hogy az e körben is felhívott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, illetve a jogorvoslathoz való jog kapcsán felvetődik-e valamelyik befogadási feltétel.

[29] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítványozó által felhívott XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tartalmát illetően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[32]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]}

[30] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. A testület töretlen gyakorlata értelmében „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga […] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumkét járjon el." {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]. Az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indoklás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. A testület a 3459/2022. (X. 28.) AB végzésében is hangsúlyozta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti panasz eljárásban az Alkotmánybíróság feladata nem az, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól (Indokolás [16]).

[31] Az indítvány ugyanakkor tartalma szerint és valójában éppen ilyen felülbírálatot kezdeményez az Alkotmánybírósághoz fordulással, így a támadott bírói döntések vélt hiányosságait sorolja fel, a bíróságok jogértelmezését és jogalkalmazását kritizálja és a bíróságok mérlegelése körébe tartozó alkotmánybírósági megkeresés elmaradását kifogásolja. A jogorvoslathoz való joga vélt sérelmével összefüggésben pedig lényegében és valójában a vonatkozó jogszabályi rendelkezés tartalmát vitatja és kifogásolja a bírói döntéssel szembeni panaszelemben is. Ugyanakkor az indítványozó az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem hivatkozik olyan körülményre, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vetné fel.

[32] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján a törvényszéki ítélet elleni, az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában előírt feltétel hiányában, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

[33] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Pp. 139. § (5) bekezdése ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy érdemi alkotmányossági vizsgálatot igényel az a kérdés, hogy az indítványozó által sérelmezett rendelkezés Alaptörvénybe ütköző módon korlátozza-e a jogorvoslathoz való jogot azzal, hogy a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló eljárás során a kötelezett kézbesítési kifogásának helyt adó közjegyzői döntés az eljárást befejező

döntés elleni fellebbezésben támadható meg, és csak visszautasítási okra vagy okokra történő hivatkozással. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 26. § (1) alapján benyújtott panasz befogadását megalapozza az a körülmény is, hogy a testület a fizetési meghagyás kibocsátására vonatkozó közjegyzői eljárás során hozott ilyen határozattal szemben benyújtható jogorvoslat alaptörvénynek való megfelelősségét még nem vizsgálta, így e tekintetben még nem foglalt állást.

[34] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

[35] Az indítvány nem megalapozott.

[36] 1. A Pp. támadott rendelkezésének az alkotmányjogi panaszban állított alaptörvény-ellenessége kapcsán az Alkotmánybíróság elsőként a jogorvoslathoz való jog alkotmányos gyakorlásának biztosítására vonatkozó, az Alkotmánybíróság gyakorlatából fakadó és irányadó egyes, az ügy megítélése szempontjából is kiemelt jelentőséggel bíró követelményeket tekintette át.

[37] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra vonatkozó törvényi szintű szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének módját {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}, azonban a jogorvoslathoz való jog tatalmára nézve az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt fogalmazott meg, amelynek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek és a konkrét jogorvoslatnak is. Így a jogorvoslat egyik, lényegi elemeként fogalmazta meg az érdemi, ügydöntő hatásúnak minősülő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz való fordulás lehetőségének a biztosítását. {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}, amelyet kiegészített a bírói út rendelkezésre állása követelményének megfogalmazása is, amennyiben valamely ügyben elsőként nem bíróság döntött.

[38] További tartalmi ismérvként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslatra irányuló kérelmet elbíráló szerv arra vonatkozó kompetenciáját, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a beigazolódott sérelmet az támadott döntésre visszaható módon orvosolja. Minden jogorvoslat lényegi eleme a jogorvoslás lehetősége, azaz a jogorvoslatnak tartalmaznia kell az okozott és a jogorvoslati fórum által beazonosított jogsérelem orvosolhatóságát {3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37]; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}.

[39] A testület más döntéseiben tovább részletezte, pontosította az egyes ügyek által felvetett kérdésekben a lényeges fogalmi elemek tartalmát. Így az Alkotmánybíróság az érdeminek, ügydöntőnek minősülő döntések értelmezésekor elvi éllel mondta ki, hogy e tekintetben a döntés tárgya és az érintett személyekre gyakorolt hatása a meghatározó, azaz a szóban forgó döntés az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85]; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [66]}.

[40] Megfogalmazta az Alkotmánybíróság a jogorvoslat hatékonyságának, ténylegességének követelményét is. Ennek a kritériumnak részben az a jogorvoslat-típus tesz eleget, amelyik esetében a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják jogszabályi előírások, másrészt meghatározó, hogy az igénybevétel lehetőségét megteremtő jogi norma alapján mekkora a jogorvoslat terjedelme, melyek azok a jogorvoslatban kifogásolható körülmények, amelyeket a jogorvoslati fórumnak mindenképpen felül kell vizsgálnia, és melyek azok a kérdések, amelyek nem tehetők vitássá egy adott jogorvoslat igénybevételekor. Ebből a szempontból az adott jogági szabályozástól és a konkrét eljárás típusától függően különböztethetőek meg a teljeskörű, illetve az ehhez képest szűkített felülvizsgálatot lehetővé tevő jogorvoslatok {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014/.(VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}. A jogorvoslat terjedelmének korlátozása esetében is a jogalkotónak természetesen eleget kell tennie az Alaptörvény alapjogkorlátozást lehetővé tevő rendelkezéséből fakadó elvárásoknak. Az Alkotmánybíróság által kinyilvánított és számon kérhető követelmény továbbá, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa, a jogorvoslati kérelemben írtakat érdemben megvizsgálja, a vizsgálat eredményét pedig megindokolja.

[41] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított és védett, a jogorvoslathoz való alapjog lényeges tartalmát alkotó elemeknek – melyek *erga omnes* hatállyal, azaz a jogalkotóra, a jogalkalmazó szervekre és jogkereső közönségre nézve is kötelező erővel bírnak – a felidézése és áttekintése után az Alkotmánybíróság indokoltnak és szükségesnek tartotta az alkotmányjogi panasz által az ügyben felvetett és a jelen határozat III.2.2. pontjában megfogalmazottak szerint a testület által is azonosított alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés elbírálásához a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló eljárásnak az ügy szempontjából lényeges jellemzőinek és sajátosságainak, illetve az ún. kézbesítési fikció jogintézményének és a fikció beálltával szembeni kimentésnek az áttekintését.

[42] 2.1. A fizetési meghagyásos eljárásról a 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmh.tv.) rendelkezik. Az Alkotmánybíróság az Fmh.tv. szabályai alapján – anélkül, hogy az egyes rendelkezések tartalmát ismertetné – ezen eljárásnak az alábbi, a jelen ügy megítélése szempontjából jelentőséggel bíró jellemzőit emeli ki. Az eljárást bárki

kezdeményezheti bármelyik közjegyzőnél, akinek az adóssal szemben lejárt pénzkövetelése van. Általában a kisebb értékű pénzkövetelések gyors és hatékony érvényesítésre szolgáló lehetőség, e szerint 3 millió forintig csak ebben az eljárásban lehet érvényesíteni a tartozásokat, a 3 és 30 millió forint közötti követelt összeg esetében pedig vagy ebben az eljárásban vagy peres út igénybevételével. A 30 millió forintot meghaladó igény csak bírósági úton érvényesíthető. Ez az eljárás általában egyszerűbb és gyorsabb megoldás a peres eljárásnál, hiszen ha a kötelezett – akit felszólítanak a fizetésre – nem vitatja a követelést, úgy az már néhány héten belül végrehajthatóvá válik. A jogerős fizetési meghagyás a jogerős bírósági ítélettel azonos joghatást vált ki, azaz végrehajthatóvá válik.

[43] Az Alkotmánybíróság kiemelten fontosnak tartja a jelen ügy kapcsán az eljárásnak azokat a specifikumait, sajátosságait, amelyek alapján a közjegyző a kötelezett meghallgatása nélkül, a fizetési meghagyás kibocsátását kezdeményező személy kérelmének érdemi vizsgálata, azaz a követelés jogalapjának és összegszerűségének megalapozottsága vizsgálata nélkül, valamint a bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül bocsátja ki a fizetési meghagyást. Ebben az eljárásban tehát bizonyításnak nincs helye, mivel a közjegyző jogvitát nem bírálhat el, tehát nem is vizsgálhatja, hogy valóban fennáll-e, vagy jogos-e az érvényesíteni kívánt követelés a kérelmező által meghatározott összegben.

[44] Így fordulhatott elő jelen ügyben az, hogy a közjegyző a fizetési meghagyás kibocsátását kezdeményező fél kérésére a fizetési meghagyásos eljárásokban érvényesíthető követelés felső határát éppen elérő, 30 millió forint összegre nézve bocsátott ki meghagyást úgy, hogy annak a kétfokú bírósági eljárás eredményeként hozott első-, és másodfokon hozott ítéletek szerint semmiféle igazolt jogalapja nem volt, és ha lett is volna, az már réges-rég elévült volna. (A panaszos egy 1976-ban bekövetkezett sérelmére alapította sérelemdíj iránti igényét 2023-ban.)

[45] A közjegyzői fizetési meghagyásos eljárást a bíróságok igazságszolgáltató tevékenységével összemérő, összehasonlító és egyben attól elhatároló, – 2011-ben meghozott – alkotmánybírósági döntés arra a kérdésre kereste a választ, hogy megtöri-e a bíróságok igazságszolgáltatási monopóliumát az a tény, hogy a közjegyzők is anyagi jogerővel rendelkező határozatokat hoznak abban az esetben, ha a kötelezett a meghagyást a megadott határidőn belül nem támadja meg és az emiatt jogerőre emelkedik. A testület elsődleges válasza erre a kérdésre az volt, hogy „mindaddig, amíg a fizetési meghagyás kötelezettje a követelést nem vitatja, addig nincs szó a jogvita eldöntéséről, azaz igazságszolgáltatási tevékenységről, mivel lényegében jogvita sincs”. Az Alkotmánybíróság a fentiekben már hivatkozott 1208/B/2010. ügyszámú döntésében a ma hatályos szabályozási környezetben is érvényes, pontos és szabatos definícóját adta ennek az eljárás-fajtának a következők szerint: „[a] fizetési meghagyásos eljárás polgári nemperes eljárás. A jogosult által kért fizetési meghagyást – a fent leírt formai vizsgálatot követően – a közjegyző

lényegében automatikusan, mindenfajta érdemi vizsgálat nélkül bocsátja ki. Ezért a közjegyző ebben az esetben nem dönt el jogvitát, hanem a jogosult követelésének teljesítésére hívja fel a kötelezette(ke)t. Önmagában az, hogy a kötelezett ellentmondásának hiányában a meghagyás jogerőre emelkedik, végrehajthatóvá válik, később sem teszi a fizetési meghagyás kibocsátását igazságszolgáltatási tevékenységgé […]. A fizetési meghagyás tehát a peres eljárást megelőző (preventív), azt – ellentmondás hiányában – elkerülő, ezzel a bíróságok tehermentesítését célzó olyan egyszerű megítélésű, automatizált nemperes eljárás, amely nem jogvitát dönt el, hanem – a nem vitatott követeléssel összefüggésben – per nélkül keletkeztet végrehajtási jogcímet". {a 1208/B/2010. ügyszámú határozatot idézi később pl. a 3244/2014. (X. 3.) AB határozat Indokolás [21]}.

[46] 2.2. Az Alkotmánybíróság által az előző pontban felidézett, elvi jelentőségű megállapítások – jelen ügy megítélésre is kiható – következményeként és folytatásaként megállapítja, hogy a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló eljárás során az eljárás kezdeményezésekor és közjegyző általi megindításakor az egyes, jogosulti oldalon jelentkező eljárási könnyítések, egyszerűsítések csak abban az esetben minősíthetők alkotmányosnak, ha a kötelezetti oldalon ténylegesen rendelkezésre áll, azaz nyitott és reális a lehetőség a meghagyással szembeni ellentmondással perré alakítani az addig a jogosult egyoldalú és egyszerűsített, nem bizonyított és senki által nem kontrollált közlésein, nyilatkozatain, információin alapuló nemperes eljárást. Ennek értelemszerű és elengedhetetlen – időrendben első – feltétele, hogy a kötelezett tudomást szerezzen a fizetési meghagyás kibocsátásáról, fő szabályként az erről szóló irat postai úton történő kézbesítése által. (Pp. 135. §) Amennyiben a címzett az iratot bármilyen oknál fogva „nem vette át, – a postai szolgáltató útján történő kézbesítés esetén a bírósághoz [esetünkben a közjegyzőhöz] »nem kereste« jelzéssel érkezett vissza – az iratot a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni". [Pp. 137. § (2) bekezdés] Ezzel bekövetkezik a *kézbesítési fikció*, amikor a jogalkotó egy tudottan valótlan helyzetet a jogbiztonság és az eljárás lezárása érdekében valósnak fogad el, azaz az át nem vett levelet kézbesítettnek kell tekinteni. Miután a fizetési meghagyásos eljárásban a meghagyás átvételéhez (vagy az erre vonatkozó fikció beálltából) konkrét jogkövetkezmények fűződnek, – így ellentmondás hiányában a meghagyás jogerőre emelkedik, a követelés végrehajthatóvá válik –, ezért a jogalkotó speciális kimentési lehetőséget biztosított a kötelezett részére. Ez alapján a kötelezettet a fizetési meghagyás kézbesítésével kapcsolatosan a *kézbesítési fikció* beálltáról a közjegyző értesíti. Ebben az értesítésben a közjegyző egyebek mellett tájékoztatja a címzettet a *kézbesítési fikcióval* szembeni kifogásra vonatkozó lehetőségéről és annak szabályairól. [Pp. 137. § (3) bekezdés] A kézbesítési kifogás szabályszerű beterjesztésének formai feltételei (határidő, az előterjesztés helye, a törvényi rendelkezés alapján hivatkozható okok valamelyikének megjelölése) mellett

a Pp. tartalmazza azt a két esetkört is, (a szabálytalan kézbesítés és az átvétel önhibán kívüli okból történt meghiúsulása) amikor a kifogás kérdésében döntő szervnek vagy személynek – a fizetési meghagyásos eljárásban a közjegyzőnek – a kifogásnak helyt adó döntést kell hoznia. [Pp. 138. § (1)-(5) bekezdései]

[47] Jelen ügyben a fizetési meghagyás kötelezettje a közjegyzőnek a *kézbesítési fikció* beálltáról szóló értesítését követően előterjesztett kifogásában a Pp. 138. § (4) bekezdés *b)* pontja szerinti kimentési okra hivatkozott, azaz arra, hogy a fizetési meghagyást tartalmazó küldeményt „önhibáján kívül nem volt módja átvenni". Ehhez kapcsolódóan, az ügy egészének megítélése szempontjából is kiemelt figyelmet érdemlő szabályokat tartalmaznak a Pp. 139. § (1) és (3) bekezdései. Az (1) bekezdés szerint, amennyiben valaki a kézbesítési kifogásban a Pp. 138. § (4) bekezdés *b)* pontja szerinti, önhibán kívüli meghiúsulásra, mint kimentési okra hivatkozik, akkor a címzett (kötelezett) részéről elégséges a hivatkozott konkrét okot a kifogásban *valószínűsíteni*. Ennek – a kérdéses küldemény átvételének elmaradása kimentéseként felhozható, a fikcióval szembe állítható – ellenvetésnek, cáfolatnak a „meggyőző ereje" elégséges, ha a *valószínűség* szintjét éri csak el. A *valószínűsítés* – bizonyításhoz képest kedvezményezett – elvárása a jogalkotó részéről tehát egy olyan méltányos és engedményes kimentési lehetőség és mód a *kézbesítési fikció* törvény által keletkeztetett beállásával szemben, amikor az önhibán kívüli okra hivatkozónak nem kell teljeskörűen, kétséget kizáró bizonyítással meggyőzni az állítás valóságáról a kifogást elbíráló közjegyzőt, hanem elegendő annak hihetővé és *valószínűvé* tétele.

[48] A címzett által hivatkozott kimentési ok *valószínűsítésének* engedményén túl a jogalkotó a 139. § (3) bekezdésében a jogszabályokban jellemzően érvényesülő elbírálási szempontokhoz képest további kedvezményt jelentő, a kérelmet benyújtó címzett (jelen esetben a kötelezett) javára egy kifejezetten előnyös elbírálási mérce alkalmazását állapítja meg azzal, amikor kimondja, hogy a 138. § (4) bekezdés *b)* pontjában foglalt okra alapított kifogást *méltányosan* kell elbírálni. Ez a rendelkezés a hatáskör jogszabályi kereteit tekintve az Alkotmánybíróság megítélése szerint azt jelenti, hogy az egyébként is csak *valószínűsítendő* kimentési okot tartalmazó kifogás kérdésében – a jogalkotó által a norma tartalmán keresztül gyakorolt *méltányosságnak* eleget téve, és annak eredményeként – a jogalkalmazónak a kérelmező számára kedvező döntést kell hoznia. A hatáskör gyakorlójának a *méltányos* eredmény érdekében az elbírálási szempontok körébe be kell vonnia minden olyan – az ügy összes körülményéből és a kedvezményezett (jelen esetben a kötelezett) személy egyéni élethelyzetéből adódó, jelen esetben a jogalkotó által nem részletezett – szempontot, ami a kérelmező számára a kedvező, a kérelemnek helyt adó elbírálást okozhatja.

[49] 2.3. Az Alkotmánybíróságnak – a fizetési meghagyásos eljárás sajátosságainak, a meghagyás kötelezettel való közlésének, illetve a kézbesítési fikciónak és az ezzel szemben igénybe vehető kifogásnak, továbbá a kifogás elbírálásra vonatkozó

szabályoknak az ügy megalapozott megítélése szempontjai által indokolttá tett áttekintése után – végezetül vizsgálnia kellett a Pp. 139. (1)–(2) bekezdései alapján benyújtott és a (3) bekezdés szerint elbírált, a kifogás tárgyában hozott, a kérelemnek helyt adó döntés elleni jogorvoslatra vonatkozó – a panaszos által támadott – rendelkezéseket. A Pp. 139. § (5) bekezdése alapján külön fellebbezéssel csak a kifogást visszautasító vagy elutasító határozat ellen lehet élni. A kifogásnak helyt adó határozat viszont kizárólag az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben támadható meg. Ebben az esetben is csak akkor lehet az érdemi határozat elleni fellebbezésben a helyt adó döntést támadni, ha a kifogást érdemi vizsgálat nélkül, – azaz valamilyen objektív, formai, alaki hiba miatt, pl. elkésettség okán vagy a beadvány elbírálását lehetetlenné tevő olyan hiányossága miatt, ami még valószínűsítésre alkalmas kimentő okot sem tartalmaz, vagy sikertelen hiánypótlást követően – vissza kellett volna utasítani.

[50] A sikeres kifogás jogkövetkezményeként a kézbesítés, illetve a *kézbesítési fikció* joghatásai *ex lege* hatálytalanok. Ennek megfelelően a kézbesítést meg kell ismételni, majd az arra épülő, abból szükségképpen következő eljárási cselekményeket, intézkedéseket meg kell ismételni a jogalkalmazó mérlegelése szerint szükséges mértékben. Fontos megemlíteni még ezzel összefüggésben, hogy amennyiben a fél a kézbesítési kifogással egyidejűleg szabályszerűen – eltekintve az eredeti határidő teljesítésétől, hiszen éppen az elmulasztott határidő alapjául fekvő kézbesítést kifogásolta sikeresen – teljesíti azt a cselekményt, amelyet a kifogásolt kézbesítés alapján elmulasztott, akkor azt hatályosnak kell tekinteni [Pp. 139. § (6) bekezdés].

[51] Az alkotmányjogi panasz benyújtásra okot adó ügyben is ez történt: a kötelezett által az eredeti határidőhöz képest nyilvánvalóan késedelmesen benyújtott ellentmondást a sikeres kézbesítési kifogás miatt a közjegyző köteles volt szabályosan benyújtottként joghatályosnak tekinteni. A fizetési meghagyást tartalmazó okirat a vizsgált ügyben is *a)* a kézbesítési fikció beálltával és alkalmazásával, a törvény vonatkozó rendelkezése alapján volt kézbesítettnek tekintendő, *b)* a kézbesítési fikciót a kötelezett önhibáján kívüli okra hivatkozással sikerrel kifogásolta, *c)* ezzel elérte a kézbesítés jogkövetkezményeinek hatálytalanná válását, *d)* a kézbesítési kifogással egyidejűleg, a fizetési meghagyással szemben szabályosan előterjesztett ellentmondását a közjegyző és a bíróság is hatályosnak tekintette, *e)* ekként a fizetési meghagyásos eljárás polgári peres eljárássá, jogvitává alakult át, *f)* melynek során a bíróság a kontradiktórius eljárás lefolytatását, a szükséges bizonyítást követően, a vonatkozó jogszabályok alkalmazásával a panaszos, tehát fizetési meghagyás jogosultja igényét megalapozatlannak ítélte mind első-, mind másodfokon.

[52] Az Alkotmánybíróság a fenti megállapításai alapján a közjegyzőnek a kötelezett kézbesítési fikció beálltát vitató kifogásának helyt adó döntésének alkotmányjogi, a jogorvoslathoz való jogszempontjából történő értékelésekor kiemeli, hogy ezzel a közjegyző azt döntötte el, hogy az általa kibocsátott fizetési meghagyás nem

emelkedhet jogerőre, nem keletkeztet a jogosult számára jogerős és végrehajtható követelést, hanem ellenkezőleg, utat nyit a kötelezett számára a szabályszerű ellentmondás benyújtásának.

[53] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a fizetési meghagyásos eljárás során a közjegyző azzal, hogy méltányosan kezelve a kötelezett által valószínűsített kimentési kérelmet, és annak helyt adó döntést hozott, ezzel – és az ellentmondás elfogadására vonatkozó – döntésével lezárta az eljárás nemperes szakaszát. Miután a közjegyzőnek ez a döntése és annak következményei az adott ügyben az érintett személyek jogaira, jogérvényesítési helyzetére nézve döntő, meghatározó jelentőségűek voltak, továbbá a döntés utat nyitott a jogvita érdemi elbírálásának, azaz a bírósági kontradiktórius szakasznak, ebben a vonatkozásban a közjegyző – kötelezetti kifogásnak helyt adó – döntését az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, – a fizetési meghagyásos eljárás sajátosságaira is tekintettel –, az ügy egésze szempontjából érdemi, meghatározó jelentőségű döntésként kell értékelni. A jogalkotó a kézbesítési kifogás elbírálása kapcsán hozott döntéssel szemben rendes jogorvoslati lehetőséget biztosít, így a kimentési kérelmet el-, vagy visszautasító döntést a kötelezett támadhatja önálló fellebbezésben, míg a kérelemnek helyt adó döntést a fizetési meghagyásos eljárás jogosultja támadhatja az eljárást befejező döntés ellen benyújtott fellebbezésben.

[54] 3. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó lényegében azt sérelmezi, hogy hogy a Pp. 139. § (5) bekezdésének jogkorlátozó tartalmú rendelkezése alaptörvény-ellenesen leszűkíti a jogorvoslathoz való jogát azzal, hogy a közjegyző kézbesítési kifogásnak helyt adó döntése érdemben, tartalmát tekintve, azaz a kötelezett által megjelölt – és a közjegyző által elfogadott - kimentési ok valóságtartalmát, annak bizonyítottságát illetően nem vitatható. A helyt adó döntés a törvény alapján csak akkor támadható, ha a kifogást egyébként annak érdemi vizsgálata nélkül vissza kellett volna utasítani. A szabályozás szerint tehát az indítványozó nem hivatkozhatott arra, hogy a közjegyző tévesen állapította meg a kézbesítési kifogás elbírálásakor az önhiba hiányát a kötelezett javára. Az indítványozó ezen felül azt is sérelmezi, hogy a terjedelmét tekintve már eleve korlátozott jogorvoslat lehetőségét nem a konkrét, sérelmezett döntés ellen, hanem az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben biztosítja számára a támadott jogszabályi rendelkezés.

[55] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panaszban előadott sérelmek alapján a következőkben abban kellett állást foglalnia, hogy a Pp. támadott rendelkezése valóban jogkorlátozó szabálynak minősül-e. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a panaszban előadott érvek, továbbá a Pp. indítványban támadott rendelkezésének az előző pontban elvégzett vizsgálata és elemzése alapján megállapította, hogy a Pp. 139. § (5) bekezdésnek az a szabálya, amely kizárja, hogy az ellenérdekű fél a kézbesítési fikció beálltát vitató kézbesítési kifogásnak helyt adó döntést csak abban az esetben támadhatja, ha a kifogást az azt elbírálónak egyébként

– érdemi vizsgálat nélkül, mérlegelést mellőzve is – vissza kellett volna utasítania, korlátozza az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot. A visszautasítási okokra sikeresen tehát csak olyan jogalkalmazói hibák és hiányosságok esetében lehet hivatkozni, amikor a jogalkalmazó valamilyen teljesen nyilvánvaló és egyértelmű, jellemzően formai, alaki hiba miatt szabálytalannak minősülő kérelemnek adott helyt, mert azt például elkésetten nyújtották be, vagy nem a megfelelő jogorvoslati fórumhoz címezték vagy még a valószínűsítése sem történt meg az önhiba kizártságának. A jogorvoslathoz való jog terjedelmének ez a törvényi szűkítése az Alkotmánybíróság megítélése szerint korlátozza a jogorvoslathoz való jog gyakorlásának a támadott döntés teljes körű felülvizsgálhatóságára vonatkozó elvét, mivel korlátozza a jogorvoslatért folyamodó fél által a jogorvoslati fórum elé terjeszthető, az általa a vitatott és kifogásolt döntésben elbírált kérdések és vélt hibák körét is.

[56] További korlátozásként értékeli az Alkotmánybíróság azt a jogalkotói megoldást is, hogy a sérelmezett döntés ellen nem áll rendelkezésre önálló jogorvoslat, azt csak az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben lehet támadni.

[57] 3.2. Az Alkotmánybíróságnak ezt követően abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az előző pontban azonosított, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog korlátozása alaptörvény-ellenesnek minősül-e.

[58] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben mindenekelőtt emlékeztet rá, hogy a jogorvoslathoz való jog sem korlátozhatatlan alapjog. Annak megállapítása érdekében, hogy az alapjogkorlátozásra alkotmányos módon került-e sor, az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó gyakorlata alapján a támadott szabályozást az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségességi-arányossági teszt alkalmazásával vizsgálta meg. Eszerint „alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”.

[59] Az Alkotmánybíróság a lefolytatott vizsgálat eredményeként megállapította, hogy a jogorvoslathoz való jognak az indítványozó által támadott szabályozás szerinti korlátozása az alábbiak szerint igazolható.

[60] Az Alkotmánybíróság a vizsgálat során elsőként azt a korábbi, elvi jelentőségű megállapítását értékelte és vette figyelembe, miszerint „[m]ind a szabályozás, mind a jogalkalmazás során előfordulhat, hogy a két elv: a hatékonyság vagyis az eljárás mielőbbi befejezéséhez fűződő érdek, valamint az eljárás alá vont személyek jogai érvényesítésének követelménye ellentétbe kerül egymással. A 46/2003. (X. 16.) AB határozat a jogalkotóval szembeni követelményként fejtette ki, hogy »[a]lkotmányellenességhez vezethet, ha a jogi szabályozás egyoldalúan biztosít elsőbbséget akár a hatékonyság, akár a címzettek jogai érvényesülése követelményének. A hatékonyságnak biztosított feltétlen elsőbbség az eljárás alá vont

személyek jogai érvényesítését hiúsíthatja meg« {3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [32]}.

[61] A fentiek szerint felidézett és megfogalmazott alkotmánybírósági jelzés és elvárás jelen ügyre is kiható érvénye alapján az Alkotmánybíróság megítélése szerint a jogalkotó a jogorvoslathoz való jog támadott szabályozás szerinti korlátozásával egyensúlyt kívánt teremteni a fizetési meghagyásos eljárások során érvényesülő, – az egyszerűsített, gyors lezárást biztosító, a követelés megalapozottságának és összegszerűségének bizonyítását mellőző megoldás alkalmazásával – a meghagyás kibocsátásakor kizárólag a jogosult egyoldalú nyilatkozataira támaszkodó közjegyzői szerepkör, és az Alaptörvény a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot garantáló, a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó bírói út igénybevételét biztosító másik alapjog érvényesíthetősége, tényleges realizálhatósága között. A bírói úthoz való alapvető jog értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy valamely perben jogait és kötelezettségeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. A fizetési meghagyásos eljárás, mint nemperes eljárás tehát addig a pontig, ameddig valóban nem vitatott követelés vagy igény érvényesítéséről van szó, alkotmányosan igazolható módon nyújt ehhez egyszerűsített és egyoldalú jogérvényesítési lehetőségeket a jogosult számára, viszont ha kiderül, hogy a kötelezett vitatja akár a követelés jogcímét, akár a követelés összegszerűségét, a jogalkotónak a rendelkezésére álló szabályozási eszközökkel a kötelezett számára meg kell adni azokat a törvényes eszközöket, amelyekkel élve a jogvitát a törvényes bíró elé viheti, a vita kontradiktórius eljárás keretében való eldöntése érdekében.

[62] Adott esetben a jogvitának az ilyen feltételek mellett történő folytatása, illetve lényegében megkezdése – a fizetési meghagyás egyszerű jogerőre emelkedése helyett – az addigi kedvezményezett szempontjából lehet akár hátrányos, akár általa sérelmesnek vélt következményű is.

[63] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor az, hogy a Pp. támadott rendelkezése elősegíti és megkönnyíti a bírói út igénybevételét a követelést vitató kötelezett számára, akkor ez a megoldás nemcsak indokolja a korlátozást, de annak szükségességét is alátámasztja. A konkrét ügyre vetítve ez azt jelentette, hogy a közjegyző kézbesítési kifogásnak helyt adó döntésével az eljárás nem ért véget jogosulti szempontból nézve végleges jogvesztéssel, mindössze a kézbesítési fikció joghatásai dőltek meg, így a kötelezett a meghagyással szemben ellentmondást nyújthatott be, az ügy pedig perré alakult át. Mivel a jogosultnak, – jelen esetben az alkotmányjogi panasz benyújtójának – a perben felperesként lehetősége volt bizonyítani követelésének megalapozottságát, jogalapját és összegszerűségét, ekként az Alkotmánybíróság megítélése szerint jogorvoslati joga teljeskörűségének korlátozása nem okozott számára ténylegesen jóvátehetetlen joghátrányt vagy alkotmányos sérelmet.

[64] A jogvitáknak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog által biztosított eljárási keretek között való eldöntése, a vitatkozó, jogkereső felek egymáshoz mért kiegyensúlyozott eljárási lehetőségeinek és pozícióinak biztosítása, mint alkotmányos értékek, illetve önmagában a jogvita peres úton, a törvényes bíró előtt történő elbírálásához való jog realizálásának indokoltsága és szükségessége általánosságban is, valamennyi jogérvényesítési eljárás alkotmányos előfeltételeként igazolható, de a konkrét ügy kapcsán a jogorvoslathoz való jog indítványozó által támadott Pp.-beli szabálya szerinti korlátozása melletti érveket tovább erősíti az Alkotmánybíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítéletének idevonatkozó megállapítása: „[a] bíróság megjegyzi, hogy a felperes valójában azt sérelmezte, hogy a bíróság elbírálja érdemben a felek jogvitáját, és így – a bíróság döntése szerint – az alaptalan követelését tartalmazó fizetési meghagyás nem emelkedett jogerőre, és így nem tudja behajtani a követelést az alperessel szemben. Utal arra a bíróság, hogy nem vizsgálta azt az alperesi kifogást, miszerint a felperesnek tudomása van arról, hogy az év során mikor tartózkodik tartósan távol, külföldön, és ezt kihasználva olyan időpontot választott a követelése érvényesítésére, amikor valószínűsítette, hogy az alperes ellentmondása hiányában a fizetési meghagyás jogerőre fog emelkedni" (Indokolás [55]).

[65] Az indítványozó által vitatott Pp.-beli rendelkezés – ami a fenti, erre vonatkozó megállapítások szerint kétségkívül a jogorvoslathoz való jognak a támadott döntés megalapozottsága teljeskörű vitatásának lehetőségét korlátozza, ezzel a jogorvoslat igénybevételének tartalmi szűkítését valósítja meg – jelen ügyben és más, hasonló esetekben is egyértelműen lehetővé tette, elősegítette a fizetési meghagyás jogerőre emelkedésének megakadályozását, annak elmaradását, és ekként a peres eljárás, azaz a bírói út igénybevételének megnyílását a kötelezett számára.

[66] A fizetési meghagyásos eljárás jogosultja, illetve a per felperese szempontjából pedig az Alkotmánybíróság megítélése szerint alkotmányossági szempontból nem foghat helyt sérelmének abban való megragadása, hogy igényét a jogkorlátozás következményeként kénytelen volt bírói úton érvényesíteni, vagy legalábbis megkísérelni.

[67] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban megállapította azt is, hogy annak a jogalkotói megoldásnak, hogy a kötelezett részéről benyújtott kézbesítési kifogásnak helyt adó közjegyzői döntés csak az eljárást befejező döntés elleni fellebbezésben támadható meg, szintén van igazolható indoka, ami elsősorban perökonómiai okokra vezethető vissza. A közjegyzőnek a kötelezett által benyújtott kézbesítési kifogásnak helyt adó döntését nyilvánvaló módon kizárólag az eredeti jogosult, mint a perré alakult eljárás felperese fogja vitatni és támadni – mint az jelen ügyben is történt –, de csak abban az esetben, ha a perben vesztes fél lett. Amennyiben tehát a fizetési meghagyásos eljárás jogosultja a pernyertes pozíciójába kerül a per végén, a perré alakulást lehetővé tevő közjegyzői döntést már nem fogja visszamenőleg vitatni hiszen, mint

pernyertes fél a javára szóló bírói döntést sem támadja majd. Ennek megfelelően egy eljárással és üggyel kevesebbel kell az igazságszolgáltatásnak foglalkoznia a pernyertesség itt feltételezett alakulása esetén.

[68] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint végezetül szintén a terjedelmét tekintve teljes körű fellebbezhetőség szűkítését teszi szükségessé és indokolttá az – a közjegyző döntési hatáskörét kijelölő – törvényi szempont, hogy a kézbesítési kérelem elbírálásakor el kell fogadnia az önhiba hiányának *valószínűsítését* a kötelezett részéről, és ezen felül a kérelemről a kötelezett számára *méltányos* döntést kell hoznia. Mindamellett, hogy az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ez a két, kötelezetti oldalon megjelenő kedvezmény az eljárás során összességében a felek joggyakorlása közti egyensúly megteremtését és helyreállítását szolgálja, a kézbesítési kifogásnak ilyen jogalkalmazási szabályok szerint helyt adó közjegyzői döntés érdemét és tartalmát lényegében támadhatatlanná is teszi. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ténylegesen nem adható elő egy olyan érvelés az adott tényállás mellett, amely sikerrel vitatja és kérdőjelezi meg a közjegyző *valószínűségre*, – és nem bizonyítékra – alapozott döntését, és ugyanígy lényegében teljesen esélytelen lenne egy olyan jogorvoslati érvelés is, amely – mint a jelen esetben is – a jogi normában erre irányuló szempontokkal be nem határolt *méltányosság* gyakorlásának helytelenségét, hibáját, jogszabályba ütközését kívánná alátámasztani és megindokolni. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az utóbbi esetkörben nem a döntés hátrányos voltát kell igazolni, hanem a jogalkalmazó által elkövetett valamilyen jogalkalmazói, jogértelmezési hibát. Az elsőfokú bíróság ezt a következményt ítéletében az alábbiak szerint fogalmazta meg: „[a] Pp. 139. § (3) bekezdés szerint az alperes által előadottakat a közjegyzőnek méltányosan kell elbírálnia. Ebben a körben hozott döntése egyébként sem felülbírálható”. (Indokolás [51])

[69] Az Alkotmánybíróság az elsőfokú bíróság megállapításával összefüggésben megjegyzi, hogy a jogorvoslathoz való jog panaszos által sérelmezett korlátozását ténylegesen és valójában a jogorvoslattal támadható, a kifogásnak helyt adó közjegyzői döntést behatároló kritériumok – részben a bizonyítottság általános feltételétől eltekintő, a *valószínűség* elégséges voltára alapozott döntés előírása a küldemény átvételének önhibán kívül eső okra hivatkozás esetében, részben a *méltányos* elbírálás előírása – okozzák, illetve azokból következik. A panaszos által támadott, jogkorlátozást megvalósító szövegrész valójában ezt, a jogalkotó részéről elvárt jogalkalmazási eredményt, mint következményt fogalmazza meg a jogszabályban, – és ennek adott hangot az elsőfokú bíróság is az ítélete indokolásában – de az adott jogalkalmazási megoldásból következő szükségszerűség mellett a bírói úthoz való jog érvényre juttatását és igénybevételét is elősegíti.

[70] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a korlátozás alkotmányossága – azaz az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése további feltételeinek megfelelőségére vonatkozó

vizsgálata – körében az eddigiek szerint azt állapította meg, hogy a Pp. indítványban támadott szövegrésze által megvalósított korlátozás a fentiekben írtak szerint egy másik alapvető jog és alkotmányos érték védelme érdekében feltétlenül szükséges mértékűnek bizonyult. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a jogorvoslathoz való jog terjedelmének korlátozásában megnyilvánuló szűkítés arányosnak tekinthető, és a korlátozott alapjog lényeges tartalmát tiszteletben tartónak minősül a következők szerint. A Pp. 139. § (5) bekezdése nem vonja el teljes mértékben a jogorvoslat lehetőségét az érintettektől, hiszen a közjegyző által hozott, a kifogásnak helyt adó végzés a törvényben írt tartalmi keretek között megtámadható az eljárást befejező döntésen keresztül, a bíróság kompetenciája az adott jogszabályi keretek által meghatározott okokra történő alapos hivatkozás esetén kiterjed a támadott döntés hatályon kívül helyezésére, azaz a beigazolódott sérelmet a támadott döntésre visszaható módon orvosolhatja. Ezt megelőzően pedig a jogorvoslatot elbíráló fórumnak a jogszabály által a fellebbezésben vitathatóvá tett okok fennállása, illetve fenn nem állása tekintetében teljes körű felülvizsgálati jogosultsága van és a vizsgálat eredményét tekintve a vonatkozó döntésében megfelelő mélységű és részletezettségű indokolási kötelezettsége van. A jelen ügyet tekintve az elsőfokú bíróság az adott jogszabályi környezet mellett közel öt oldal terjedelemben, az ítélet indokolási részének 33 bekezdésében foglalkozott az eljárás közjegyzői szakaszára vonatkozó szabályokkal és a közjegyző jogalkalmazásával, amely a fizetési meghagyásos eljárás perré alakulásához vezetett. Az elsőfokú ítéletet helybenhagyó másodfokú ítélet indokolásának túlnyomó része is lényegében a közjegyző jogalkalmazására vonatkozó, az elsőfokú bíróság megállapításainak megerősítésével foglalkozik.

[71] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a Pp. 139. § (5) bekezdése második mondatának „akkor, ha a kifogást vissza kellett volna utasítani” szövegrésze nem alaptörvény-ellenes, ezért az ezzel összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2026. november 24.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács András György s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szomora Zsolt Tamás s. k.,
alkotmánybíró